

УДК 378.14:81'1:811.111+811.161.2

DOI <https://doi.org/10.32782/2412-9208-2025-2-37-47>

**DIDACTIC ASPECTS OF TEACHING “CONTRASTIVE TYPOLOGY
OF THE ENGLISH AND UKRAINIAN LANGUAGES”
FOR PROSPECTIVE TEACHERS-PHILOLOGISTS**

**ДИДАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ «ПОРІВНЯЛЬНА ТИПОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ
ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ» У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО
ВЧИТЕЛЯ-ФІЛОЛОГА**

Iryna LUKYANCHENKO,

PhD in Pedagogy,
Associate Professor,
Associate Professor
at the Department of the Germanic
Philology and Methods
of Teaching Foreign Languages,
South Ukrainian National Pedagogical
University named after K.D. Ushinsky
34, Staroportofrankivska Str.,
Odesa, 65020, Ukraine

Ірина ЛУК'ЯНЧЕНКО,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри германської
філології та методики викладання
іноземних мов,
ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
вул. Старопортофранківська, 34,
м. Одеса, 65020, Україна

dajlin2009@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-4762-0736>

ABSTRACT

The article reveals didactic aspects of organizing students' activity within the framework of the discipline «Contrastive Typology of the English and Ukrainian Languages». The material of the course is considered from the point of view of prospective English teacher training. It is emphasized that understanding the isomorphic regularities and allomorphic singularities of English and Ukrainian is an important prerequisite for the development of teacher-philologist's professional competencies, in particular the ability to intentionally use the positive transfer of linguistic knowledge from Ukrainian to English; to analyze, explain and overcome the interference effect of the native (Ukrainian) language; to predict typical errors of pupils/students and to effectively adapt educational materials. A logical deduction is made about the necessity to adapt the didactic content of the discipline to the needs of prospective English teacher professional training. The emphasis is on the integration of theoretical knowledge with practical skills realized in suggested activities and work formats as it ensures the preparation of prospective teachers-philologists for real challenges in their future professional activities. The author's vision of realizing the educational potential of the discipline is given: the focus is on the seminar-workshop as the leading form of acquiring knowledge and developing skills within the framework of the discipline; the author's tasks are offered and a deduction is made regarding their implementation within the seminar-workshop in the format of professional discussions,

work in small groups, and brainstorming, which contributes to both a deeper understanding of the isomorphic and allomorphic features of the English and Ukrainian languages, as well as their interpretation and use in a professional context. The survey results indicate a positive didactic and professionally oriented potential of the suggested tasks, which effectively combine linguistic knowledge with practical components of professional teaching activity, contributing to the integrated development of prospective English teachers' professional competencies.

Key words: *prospective English teachers, professional training, contrastive typology of English and Ukrainian, system of activities, program learning outcomes.*

Вступ. В умовах сьогодення не втрачає своєї актуальності проблема підвищення якості професійної підготовки фахівців іншомовної освіти. Сучасна парадигма мовної освіти вимагає від педагога-філолога не лише досконалого володіння іноземною мовою, але й здатності до адаптації лінгвістичних знань до освітнього процесу. Зокрема, це потребує вмінь зіставляти факти двох мов для того, щоб як спиратися на знання рідної мови (трансференція), так й долати її інтерферуючий вплив; прогнозувати типові помилки та труднощі, які виникають у процесі вивчення англійської мови у здобувачів освіти – носіїв української мови; надавати їм чіткі та обґрунтовані пояснення складних мовних явищ шляхом проведення міжмовних паралелей та виявлення контрастів; ґрунтуючись на знаннях про спільні та відмінні риси двох мов, свідомо використовувати стратегії позитивного перенесення знань, де це можливо, та розробляти спеціальні вправи для подолання міжмовної інтерференції. У цьому контексті до складу освітніх компонент освітньо-професійних програм підготовки вчителя/викладача іноземної (англійської) мови цілком доцільно та логічно включається дисципліна «Порівняльна типологія англійської та української мов».

Порівняльна типологія як галузь лінгвістики вивчає спільне й відмінне в структурі різних мов на всіх мовних рівнях – фонетичному, лексичному, морфологічному, синтаксичному. Знання цих особливостей двох мов дозволяє не лише встановлювати типологічні зв'язки між ними, але й виявляти закономірності мовного впливу, передумови виникнення інтерференції та можливості для позитивного трансферу знань.

Значення порівняльного аналізу мов для освітнього процесу підкреслюють провідні науковці. Зокрема, ще Р. Ладо обґрунтовував необхідність ретельного порівняння лінгвістичних систем з метою прогнозування та пояснення типових помилок учнів, наголошуючи, що труднощі у вивченні іноземної мови прямо пропорційні відмінностям між рідною та іноземною [6]. Х. Рінгбом і С. Джарвіс акцентують увагу на значущості міжмовних відповідностей у процесі опанування іноземної мови. Вони підкреслюють, що ключову роль у перенесенні відіграють механізми сприйняття й застосування цих відповідностей, засновані на набутих

раніше мовних знаннях [7]. Я. Фісіак, у свою чергу, вважав, що порівняльне вивчення мов має безпосередній вихід у методичну практику: допомагає вчителю створювати ефективні стратегії навчання, адаптувати навчальний матеріал до потреб конкретної аудиторії, передбачати та пояснювати типові лексико-граматичні помилки, а також сприяти свідомому перенесенню лінгвістичних знань із рідної мови на іноземну [5]. І. Корунець підкреслював важливість навчання здобувачів умінню ідентифікувати, відокремлювати та класифікувати ці явища в іноземній і рідній мовах для подальшого застосування отриманих знань з методичною метою у професійній діяльності [1]. На думку Л. Філіпович, розуміння типологічних подібностей та відмінностей між мовами має значний потенціал для покращення ефективності навчання в таких галузях як переклад та викладання іноземних мов [4].

У професійній підготовці майбутніх учителів/викладачів англійської мови «Порівняльна типологія англійської та української мов» як навчальна дисципліна створює лінгвістичну основу викладання англійської мови, допомагає глибше зрозуміти структури та функціонування не лише англійської, але й рідної (української) мови, їхні внутрішньо-системні та міжкрівневі зв'язки, формує здатність здобувачів освіти ідентифікувати потенційні труднощі у процесі іншомовного навчання, прогнозувати й усувати помилки, зумовлені міжмовною інтерференцією, а також розробляти ефективні стратегії навчання з урахуванням спільних та відмінних особливостей мов. Отже, акцентуємо на прикладному значенні порівняльної типології, її потенціалі як інструменту практичної підготовки майбутнього вчителя/викладача англійської мови (далі – МВАМ).

Водночас, ефективність реалізації цієї освітньої компоненти для підготовки саме педагога-філолога значною мірою залежить від організації освітнього процесу, зокрема – від завдань, що пропонуються здобувачам. Для МВАМ важливо не лише знати, що відрізняє англійську мову від української на різних мовних рівнях, але й розуміти, як ці відмінності впливають на навчання іноземної мови в класі/аудиторії, де учні/студенти є носіями української. Отже, постає потреба у методичному осмисленні того, які саме види навчальних завдань і види діяльності в межах зазначеної навчальної дисципліни сприятимуть розвитку професійних компетентностей МВАМ. У контексті обміну ідеями та досвідом, вважаємо за доцільне представити власне бачення підходів до реалізації навчального потенціалу цієї дисципліни в системі професійної підготовки фахівця іншомовної освіти.

З огляду на це, **мета статті** передбачає висвітлення дидактичних аспектів організації освітнього процесу з навчальної дисципліни «Порівняльна типологія англійської та української мов» як освітньої компоненти освітньо-професійної програми підготовки МВАМ.

Методи та методики дослідження. У процесі дослідження використано комплекс методів: критичний аналіз наукової літератури з проблеми; контент-аналіз навчальних посібників з дисципліни, що дозволив здійснити систематичне вивчення змісту та типів завдань, які пропонуються у межах освітньої компоненти, а також визначити ступінь їхньої відповідності потребам професійної підготовки MBAM; метод моделювання для розробки авторських варіантів завдань; опитування здобувачів.

Результати та дискусії. Навчальний план підготовки здобувачів освітньо-професійної програми «Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література)» Університету Ушинського передбачає 90 годин для вивчення освітньої компоненти «Порівняльна типологія англійської та української мов», з яких 10 годин відведено на лекційні заняття, 20 годин – на практичні заняття та 60 годин – на самостійну роботу здобувача. Мета зазначеної навчальної дисципліни – ознайомити MBAM з типологічними особливостями англійської та української мов у порівняльному аспекті з точки зору системного підходу до мови, навчити їх розпізнавати, аналізувати та пояснювати ізоморфні й аломорфні риси порівнюваних мов та враховувати типологічні відмінності в комунікативній діяльності, у практиці викладання англійської мови як іноземної та під час перекладу [2].

З огляду на мету навчальної дисципліни, провідним напрямом організації освітнього процесу виступає практична діяльність, що ґрунтується на глибокому засвоєнні теоретичних положень. Особливої ефективності в цьому контексті набуває семінар-практикум як форма інтеграції теоретичного і практичного компонентів підготовки MBAM. Ми не заперечуємо освітнього потенціалу практичних завдань аналітичного характеру, які пропонуються авторами в навчальних посібниках з порівняльної типології англійської та української мов [1; 3], й розглядаємо їх як невід’ємну складову вивчення дисципліни. Проте вважаємо, що специфіка підготовки MBAM вимагає їх відповідної адаптації з урахуванням професійної спрямованості навчання, зокрема орієнтації на потреби майбутньої педагогічної діяльності. Такі завдання мають не лише забезпечувати засвоєння лінгвістичного матеріалу, а й формувати вміння й навички його дидактичного переосмислення, інтерпретації та практичного застосування у процесі викладання англійської мови в україномовному середовищі. Важливим критерієм ефективності завдань є їх здатність стимулювати розвиток аналітичного мислення, лінгводидактичного прогнозування, рефлексії та навичок перенесення теоретичних знань у реальний освітній контекст. Крім цього, на нашу думку, продуктивнішою формою організації роботи в межах семінару-практикуму є формат професійної дискусії, активної роботи в малих групах, мозкового штурму, що передбачає безпосередню взаємодію всіх учасників освітнього процесу. Такий підхід дозволяє глибше осмислювати складні

мовні явища англійської та української мов, забезпечуючи їх ефективне опрацювання на практичному рівні. Наведемо приклади таких завдань:

Приклад 1: *Work in small groups. Study the part of the typological passport for the English language given below. Step 1: Carefully review the suggested version and identify aspects that may be missing or incomplete. Discuss in your group what other categories or features could be added to make the passport more representative. Step 2: Brainstorm and create your own version of a typological passport for the Ukrainian language. Think about grammatical categories, sentence structures, and any specific features unique to Ukrainian. Feel free to use Miro or FigJam as helpful instruments and present your ideas visually. Be ready to share your results with other groups.*

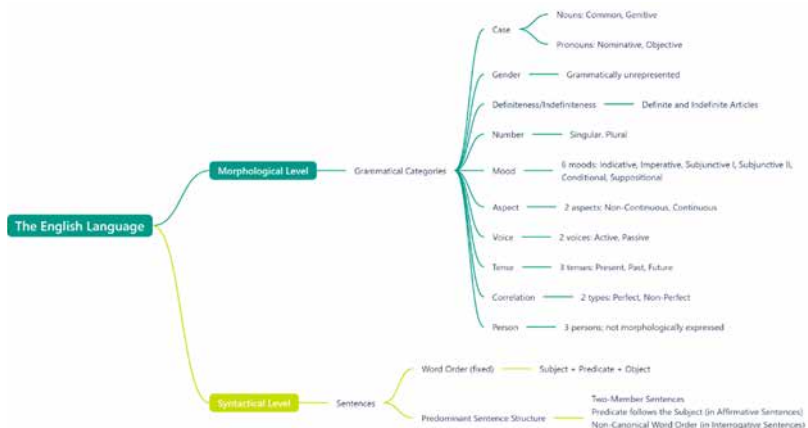

Рис. 1. Фрагмент типологічного паспорту англійської мови (приклад 1)

Приклад 2: *Work in pairs or small groups. Reflect on your own language learning experience, recall mistakes made by Ukrainian learners you have observed during your teaching practice, and consider errors you have encountered in written or spoken English by Ukrainian speakers. Make a list of typical errors (up to 10). Discuss the possible causes of these mistakes. Which of them might result from typological differences between English and Ukrainian? Identify linguistic features (e.g., lexical interference etc.) that contribute to these errors. Summarize your discussion and be ready to present key insights to your fellow students.*

Приклад 3: *Identify the phonetic opposition in each pair (e.g., kim-kym – front vs. back vowels). Describe the contrast in terms of articulatory features.*

Discuss which vowel distinctions are sounds characteristic only of English or only of the Ukrainian language. Reflect on potential pronunciation difficulties students might face when learning English or Ukrainian as a foreign language.

Приклад 4: *Record a 1–2 minute speech sample of a Ukrainian learner reading an English text or speaking spontaneously. Identify key intonational deviations by comparing with standard English patterns, focusing on: rising/falling intonation in statements and questions, overuse of level intonation, misplacement of sentence stress, lack of pitch variation. Analyze how these errors reflect differences between English and Ukrainian intonation. Suggest corrective strategies based on contrastive analysis that can be used in your work with Ukrainian learners to correct their prosody.*

Приклад 5: *Analyze the given English-Ukrainian word pairs. Identify similarities and differences in word formation, paying attention to the way of word formation, and structural patterns. Which derivational strategies are more common in English? Which are more productive in Ukrainian? Discuss how these typological features influence translation and language learning: homelessness – безпритульність, misinterpretation – хибне тлумачення <...>*

Приклад 6: *Compare the usage of the Genitive Case in English and Ukrainian. Part A: Identify whether the Genitive Case in the given English sentences is dependent or independent. Discuss the semantic functions of the dependent Genitive Case in English. Translate the given English sentences into Ukrainian. Pay attention to how the Genitive Case in English is reflected in Ukrainian and whether it changes the structure. Discuss with your study group members the potential challenges that students might face when studying the Genitive Case as a grammatical phenomenon in English. Consider how the differences in case usage between English and Ukrainian could cause issues in comprehension or translation. Part B: Translate each sentence into English while paying special attention to how the Genitive Case in Ukrainian is expressed in English. Consider both possessive and prepositional constructions. Reflect on the difficulties your students might encounter while translating these sentences. Discuss with your study group members which aspects of the Genitive Case in Ukrainian might be difficult to express in English and how they can be adapted or transformed.*

На нашу думку, використання наведених вище завдань сприяє створенню динамічного освітнього середовища, у якому здобувач не є пасивним слухачем, а стає активним учасником навчального процесу, що дозволяє краще осмислити взаємодію двох мовних систем у професійній площині.

Ефективною формою роботи в межах дисципліни є також структуризація навчального матеріалу за допомогою інтелект-карт, які сприяють систематизації інформації, виокремленню ключових понять і встановленню зв'язків між ними. Такий візуальний інструмент забезпечує

глибше розуміння змісту дисципліни, активізує критичне мислення та підвищує рівень залученості здобувачів до освітнього процесу.

Завдання зі створення інтелект-карт можуть пропонуватися як для самостійної, так і для аудиторної роботи. Зокрема, під час самостійної діяльності здобувачі виконують такі завдання індивідуально, що дозволяє їм осмислено опрацьовувати матеріал, упорядковувати його відповідно до власного бачення та структурувати інформацію на основі глибокого аналізу. Натомість під час аудиторної роботи інтелект-карти можуть створюватися колективно – як результат мозкового штурму або роботи в малих групах. У будь-якому форматі така діяльність є ефективною для засвоєння навчального матеріалу, виокремлення та запам'ятовування основних типологічних ознак англійської та української мов, їх спільних і відмінних рис.

Особливу увагу приділяємо необхідності аналітичного коментування створених інтелект-карт у професійному, практико-орієнтованому ракурсі. Це дає змогу МВАМ не лише закріпити теоретичні знання, а й розвинути педагогічне мислення, сформувати уміння інтерпретувати мовні явища у контексті майбутньої професійної діяльності. Отже, навчальний матеріал у межах такого підходу постає як об'єкт активної когнітивної діяльності здобувача освіти.

Зазначимо, що в межах годин відведених для самостійної роботи виконується індивідуальне навчально-дослідне завдання. Як форма реалізації цієї роботи пропонуємо підготовку доповіді-презентації, що спрямована на аналіз інтерферуючого впливу української мови на англійську в межах одного з мовних рівнів (фонетичного, лексичного, морфологічного або синтаксичного) та формулювання способів його подолання в освітньому процесі [2]. При цьому, здобувачам надається можливість самостійно обрати не лише загальний напрям, а й конкретизувати тему дослідження, звузивши її до окремої підтеми всередині обраного мовного рівня. Наприклад, у межах синтаксичного рівня здобувачі можуть зосередитися на аналізі специфічних труднощів, зумовлених наявністю вторинної предикації в англійській мові (у процесі вивчення англійської мови такі структури часто неправильно транслюються за аналогією з рідною мовою, оскільки англійська реалізує вторинну предикацію через специфічні граматичні механізми – інфінітивні та герундіальні конструкції). Така варіативність стимулює інтелектуальну автономію здобувачів, сприяє розвитку дослідницької самостійності, поглибленню аналітичних навичок. Водночас це створює умови для формування обґрунтованих, прикладно орієнтованих висновків щодо типових труднощів, які виникають у носіїв української мови при опануванні англійської, а також розробки ефективних дидактичних підходів до їх подолання.

Вважаємо, що такі завдання слугують своєрідним інтелектуальним полігоном, на якому МВАМ мають змогу не лише закріпити і систематизувати

знання про мовні системи англійської та української мов, а й опанувати вміння самостійного лінгводидактичного аналізу, інтерпретації мовних явищ у контексті освітньої діяльності.

Наші висновки підтверджують опитування здобувачів другого (магістерського) рівня освітньо-професійної програми «Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література)» Університету Ушинського, що проводилися у 2023–2024 та 2024–2025 н.р. Метою опитування було з'ясувати, наскільки запропоновані у межах дисципліни завдання сприяють розвитку професійних компетентностей МВАМ, а також оцінити їхній вплив на загальну ефективність засвоєння змісту освітньої компоненти та навчальну мотивацію.

За результатами опитування, більшість респондентів позитивно оцінили ефективність запропонованих завдань. Так, 85% здобувачів в цілому погодилися, що виконання запропонованих завдань поглибило їхнє розуміння англійської мови як системи, а 87% підтвердили, що ці завдання допомогли їм усвідомити типологічні відмінності між англійською та українською мовами. Оцінюючи вплив завдань на формування професійних умінь за п'ятибальною шкалою, здобувачі продемонстрували позитивну динаміку за всіма критеріями. Найвищі середні бали отримали такі аспекти, як прогнозування можливих труднощів учнів/студентів при вивченні англійської мови (4.5) та власна інтерпретація мовних явищ (4.2). Також високо було оцінено вплив завдань на розвиток вмінь добирати пропедевтичні завдання з урахуванням труднощів зумовлених відмінностями двох мов, визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання (4.1). Дещо нижчим, але все ще позитивним, виявився середній бал щодо адаптації мовного матеріалу до конкретного освітнього контексту з урахуванням особливостей двох мов (3.6). Щодо загальної мотивації до вивчення дисципліни, 45% здобувачів вказали на значне підвищення мотивації, а 35% – на часткове зростання, лише 20% респондентів не відчували змін у своїй мотивації, і жоден не відзначив її зниження. Нарешті, 85% опитуваних висловили впевненість у тому, що знання, отримані під час виконання запропонованих завдань, будуть корисними під час їхньої майбутньої професійної діяльності. Ще 15% вважають, що ці знання будуть корисними частково, і жоден здобувач не відповів негативно на це питання.

Отримані дані свідчать про тісний зв'язок між виконанням запропонованих завдань і досягненням програмних результатів навчання, як-от: демонструвати вміння застосовувати знання з порівняльної типології англійської та української мов у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності; прогнозувати труднощі засвоєння здобувачами освіти мовного й мовленнєвого матеріалу та оволодіння мовленнєвою діяльністю, добирати пропедевтичні завдання для їх запобігання, визначати

предметний зміст і послідовність його опрацювання; надавати власну інтерпретацію мовних явищ; аналізувати та оцінювати мовний/мовленнєвий матеріали в освітньому процесі та адаптувати їх до конкретного освітянського контексту, створювати навчально-методичне забезпечення для проведення занять з англійської мови [2].

Таким чином, результати опитування підтверджують значний дидактичний і професійно-орієнтований потенціал запропонованих завдань, які є ефективним засобом інтеграції лінгвістичних знань з практичними аспектами освітньої діяльності, що сприяє цілісному формуванню професійних компетентностей МВАМ.

Висновки. Підсумовуючи зазначимо, що навчальна дисципліна «Порівняльна типологія англійської та української мов» у підготовці майбутнього фахівця іншомовної освіти постає як методологічний міст між мовною системою й освітньою практикою, що дає змогу МВАМ діяти не інтуїтивно, а на основі обґрунтованих лінгвістичних рішень, сприяє усвідомленому застосуванню механізмів позитивного трансферу та цілеспрямованому подоланню інтерферуючих проявів рідної (української) мови.

Ефективність викладання освітньої компоненти значною мірою залежить від її дидактичного забезпечення. Семінар-практикум розглядаємо як провідну форму отримання знань та розвитку вмінь в процесі вивчення дисципліни. Особливої ефективності в межах цієї форми набувають такі інтерактивні методи, як професійна дискусія, робота в малих групах, мозковий штурм, що сприяє активному залученню всіх учасників освітнього процесу. Така організація навчання вимагає від здобувача не пасивного відтворення інформації, а активного залучення, критичного осмислення мовних явищ, моделювання навчальних стратегій та створення власних дидактичних рішень. Також наголошуємо на необхідності адаптувати традиційні аналітичні завдання лінгвістичної спрямованості до потреб підготовки МВАМ, фокусуючи увагу здобувачів на інтеграції лінгвістичних знань з практичними аспектами освітньої діяльності вчителя/викладача. Позитивно оцінюємо інтелект-карти як дидактичний інструмент для самостійної та аудиторної роботи, що забезпечує ефективне засвоєння навчального матеріалу, сприяючи розвитку аналітичного мислення здобувачів.

Таким чином, навчальна дисципліна «Порівняльна типологія англійської та української мов» повинна розглядатися не як теоретичний курс лінгвістичної спрямованості, а як інструмент формування готовності майбутнього вчителя до методично виваженого викладання англійської мови з урахуванням як її специфічних рис, так й лінгвістичних особливостей рідної (української) мови учнів/студентів. Її дидактичне наповнення потребує постійного оновлення, переосмислення та адаптації до запитів сучасної іншомовної педагогічної освіти.

Актуальним напрямом подальшого дослідження вважаємо вивчення ефективності різних форм інтерактивної організації навчання в межах цієї дисципліни.

Література

1. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. посіб. Вінниця : «Нова книга», 2004. 464 с.
2. Робоча програма з навчальної дисципліни «Порівняльна типологія англійської та української мов» для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем ОПП «Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література)». [упоряд.: Лук'янченко І. О.]. Одеса : Університет Ушинського, 2024. 23 с.
3. Фрасинюк Н. Порівняльна типологія англійської та української мов : тези лекцій, завдання для семінарських занять, завдання для самостійної роботи, тестові завдання : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Друкарня «Рута», 2020. 156 с.
4. Filipovic L. Applying typological insights in professional practice. *Language in contrast*. 2017. Vol. 1. P. 255–278. URL : <https://doi.org/10.1075/lic.17.2.05fil>
5. Fisiak J. (ed.) Contrastive linguistics: Prospects and problems. Reprint ed. Berlin : De Gruyter Mouton, 2011. 459 p. (Trends in Linguistics. Studies and Monographs [TiLSM]. Vol. 22).
6. Lado R. Linguistics Across Cultures: Applied Linguistics for Language Teachers. Reprint ed. Ann Arbor: The University of Michigan Press, 1966. 141 p.
7. Ringbom H., Jarvis S. The Importance of Cross-Linguistic Similarity. *Foreign Language Learning*, in The Handbook of Language Teaching (eds M. H. Long and C. J. Doughty). Oxford : Wiley-Blackwell, 2009. P. 106–118.

References

1. Korunets, I. V. (2004). Porivnialna typolohiia anhliiskoi ta ukrainskoi mov : navchalnyi posibnyk [Contrastive typology of English and Ukrainian]. Vinnytsia : Nova Knyha. 464 p.
2. Lukyanchenko, I. O. (Eds.). (2024). Robocha prohrama z navchalnoi dystsypliny «Porivnialna typolohiia anhliiskoi ta ukrainskoi mov» dla zdobuvachiv vyshchoi osvity za druhym (mahisterskym) rivnem OPP «Serednia osvita (Anhliiska mova i zarubizhna literatura)» [Academic course working program "Contrastive Typology of the English and Ukrainian Languages" for MA students]. Odessa: Universytet Ushynskoho. 23 p. [in Ukrainian].
3. Frasyuniuk, N. (2020). Porivnialna typolohiia anhliiskoi ta ukrainskoi mov : tezy lektzii, zavdannia dla seminar skykh zaniat, zavdannia dla samostiinoi roboty, testovi zavdannia: navch.-metod. posib. [Contrastive typology of English and Ukrainian]. Kam'ianets-Podilskyi : Drukarnia «Ruta» [in English].
4. Filipovic, L. (2017). Applying typological insights in professional practice. *Language in Contrast*, 17(2), 255–278. <https://doi.org/10.1075/lic.17.2.05fil> [in English].
5. Fisiak, J. (Ed.). (2011). Contrastive linguistics: Prospects and problems (Vol. 22, Trends in Linguistics. Studies and Monographs [TiLSM]). De Gruyter Mouton [in English].
6. Lado, R. (1966). Linguistics across cultures: Applied linguistics for language teachers (Reprint ed.). The University of Michigan Press [in English].
7. Ringbom, H., & Jarvis, S. (2009). The importance of cross-linguistic similarity. In M. H. Long & C. J. Doughty (Eds.), The handbook of language teaching (pp. 106–118). Oxford : Wiley-Blackwell [in English].

АНОТАЦІЯ

У статті розкрито дидактичні аспекти організації освітнього процесу з навчальної дисципліни «Порівняльна типологія англійської та української мов». Актуалізація змісту дисципліни розглядається з точки зору підготовки майбутнього вчителя/викладача англійської мови. Наголошується, що розуміння подібностей та відмінностей англійської та української мов є важливою передумовою розвитку професійних компетентностей фахівця іншомовної освіти, зокрема здатності цілеспрямовано використовувати позитивний трансфер лінгвістичних знань із української мови на англійську; аналізувати, пояснювати й долати інтерферуючий вплив рідної (української) мови; прогнозувати типові помилки учнів/студентів та ефективно адаптувати навчальні матеріали. Зроблено висновок про необхідність адаптації дидактичного змісту дисципліни до потреб професійної підготовки майбутніх учителів/викладачів англійської мови. Підкреслюється важливість створення умов для інтеграції теоретичних знань з практичними навичками в практико-орієнтованих завданнях, що забезпечує підготовку фахівців у сфері іншомовної освіти до реальних викликів у їхній майбутній професійній діяльності. Представлено авторське бачення реалізації навчального потенціалу дисципліни: акцентовано увагу на семінарі-практикумі як провідній формі отримання знань та розвитку вмінь у процесі вивчення курсу; запропоновано авторські завдання та зроблено висновок щодо доцільності їх опрацювання під час семінару-практикуму у форматі професійної дискусії, роботи в малих групах, мозкового штурму, що сприяє як глибшому розумінню спільних та відмінних рис англійської та української мов, так і їх інтерпретації та осмисленню у професійній площині. Результати опитування свідчать про позитивний дидактичний та професійно-орієнтований потенціал запропонованих завдань, які ефективно поєднують лінгвістичні знання з практичними компонентами педагогічної діяльності, сприяючи комплексному розвитку професійних компетентностей майбутнього вчителя/викладача англійської мови.

Ключові слова: майбутні вчителі англійської мови, професійна підготовка, порівняльна типологія англійської та української мов, завдання, програмні результати навчання.

Дата надходження статті: 20.06.2025

Дата прийняття статті: 30.06.2025

Опубліковано: 30.09.2025